

ANALELE UNIVERSITĂȚII DIN CRAIOVA
SERIA ȘTIINȚE FILOLOGICE
LITERATURA ROMÂNĂ, UNIVERSALĂ ȘI COMPARATĂ
ANII XXVII–XXVIII, NR. 1–2, 2005–2006

REZUMATE

Literatura română

MIHAELA ALBU: *Sertarele memoriei. Jurnalul – narațiune subiectivă*

By analysing the diaries of two Romanian writers (Ion D. Sîrbu and Nicu Steinhardt), this paper tries to demonstrate that the diary may also be perceived as an autobiographical novel, a subjective narrative.

MARIAN VICTOR BUCIU: *Proza lui Anton Holban*

L'article *La prose d'Anton Holban* est extrait de *La Panorama de la littérature roumaine au XX-e siècle, tome II, La Prose*, qui est en cours d'élaboration. La perspective critique et d'histoire littéraire a, en tant que point de départ de l'analyse, la thèse que le prosateur roumain Anton Holban a été, en même temps, au écrivain adapte a l'esprit esthétique occidental, un créateur authentique, non pas un imitateur. Avec lui, nous avons perdu la chance de faire connue la littérature roumaine, par la traduction. Sa valeur autonome ne sauve pas ses écrits fictionnels du changement des valeurs artistiques.

ION BUZERA: *Școala de proză de la Târgoviște: tehnici de „infiltrare“ a postmodernismului în literatura română*

L'étude se propose d'analyser quelques traits qui caractérisent un phénomène littéraire roumain contemporain: l'émergence au début des années 70 du siècle passé du postmodernisme épique, qui a été principalement déterminée par l'activité d'un groupe de prosateurs, connus sous le nom de L'École de Targoviste. Ils ont réussi, pendant une décennie, a « infiltrer » dans la littérature roumaine de l'époque pratiquement tous le procédés majeurs de la poétique postmoderne.

Ileana Mihaela Chirișescu: *Creanga de aur – o posibilă cheie de interpretare a operei lui Mihail Sadoveanu*

En tenant compte des coordonnées principales de l'oeuvre de Mihail Sadoveanu (personnalité, fidélité, connaissance de soi-même, imagination, dévouement, volonté, talent), on a réalisé dans l'article ci-dessus une démonstration graduée des catégories mythiques et archétypales dans l'oeuvre *Creanga de aur*. On a prouvé, en tenant compte des opinions des critiques littéraires, que le fantastique mythique-magique, la connaissance ésotérique et l'initiation à l'aide des symboles sont les caractéristiques de ce roman.

ILONA DUȚĂ: *Abulia identitară a Ruxandrei Cesereanu*

La crise identitaire de Ruxandra Cesereanu se déroule systématiquement dans les espaces-limite de la configuration de l'identité, au niveau imaginaire-symbolique, tout en prouvant les concepts fondateurs de l'identité comme le corp et l'âme, des concepts y textualisés.

CĂTĂLIN GHIȚĂ: **Temporalitatea în poezia vizionară**

My essay examines the complex problematic of temporality in visionary poetry. According to the relationship which may be established between the poetic framework and time, it describes four main classes of visions: visions of genesis, visions of the present, eschatological visions, and trans-temporal visions.

EMILIA PARPALĂ: ***Baltagul* – un roman imagotipic. Fenotipul; familia; stereotipuri de gen; ocupații și mod de viață**

La synthèse imagologique du roman *Baltagul/Le hachereau* confirme l'idée de la discontinuité dans l'évolution des auto-images littéraires. On y infirme l'image fataliste de la ballade *Miorița* et celle dévalorisante, du monde renversé, imposée par l'œuvre de Caragiale, à la fin du XIX-e siècle. *Le hachereau* renferme un « agrégat mythoïde » valorisant et relativement utopique, greffé sur l'identité ethnique d'une communauté archaïque. *Le hachereau* représente, à notre avis, un roman imago-typique et sémiotique, où l'on consolide les plus importants stéréotypes sur « le naturel » des Roumains et où l'on interprète des significations cachées par l'entremise de la science des signes.

RAMONA ȘENDRESCU: **Jurnalul lui I. D. Sîrbu – o ușă interzisă?**

Les écrits de I. D. Sîrbu, issus d'une nécessité de porter témoignage sur une époque trouble, qui peuvent différer par le ton, par la manière de rapporter les faits, offrent une information très riche sur l'époque communiste et constituent des éléments très importants et des matériaux extrêmement utiles pour celui qui veut connaître ou analyser cette période.

L'autocensure, consciente ou inconsciente, fonctionne. Elle est ressentie d'une manière plus évidente dans le journal de I. D. Sîrbu. L'écrivain est conscient que la censure frappe l'écriture secrète et il n'ose même pas penser à une publication de ses pensées intimes dans un avenir proche. Si l'espoir de la publication existe pourtant, celle-ci est imaginée seulement comme posthume.

Avec le titre « Le journal d'un journaliste sans journal ». Il a conservé et renforcé sa liberté intérieure, en découvrant ses obsessions, en combattant la léthargie, le désespoir et les très fréquentes invitations au suicide. Le journal est selon I. D. Sîrbu, « un témoignage. Ajourné. Enterré ».

Literaturi străine

LAURENTIU BALA: **Albert Simonin ou « À la recherche du truand perdu »**

În acest articol ne propunem să aducem un modest omagiu, cu ocazia centenarului nașterii sale, unui scriitor francez de romane polițiste și scenarist a numeroase filme de aceeași factură, autor mai puțin cunoscut în România.

Este vorba de Albert Simonin (1905–1980), autor printre altele al unui celebru roman, *Touchez pas au grisbi!* (excelent tradus în română de Angela Cismaș, sub titlul *Nu v-atingeți de mangoți!*), care marchează un moment de cotitură în așa numitul *roman noir* francez, și a cărui ecranizare din 1954, cu Jean Gabin în rolul principal, înseamnă nașterea unei cinematografii polițiste *à la française*.

Preocuparea lui Simonin pentru limba vie, populară și de factură argotică l-a determinat să publice chiar și un dicționar de argou, *Litré de l'argot - dictionnaire d'usage* (1957), republicat în 1968 sub titlul *Le Petit Simonin illustré par l'exemple*, însoțit și de un lexic argotico-francez. De altfel, mai toate romanele sale sunt însoțite de un astfel de glosar, particularitate pe care o respectă și traducerea Angelei Cismaș, apărută în 1994, la Editura IRI.

OLIVIA BĂLĂNESCU: **Written on the Slender Body**

O problemă controversată, care a fost îndelung dezbătută de-a lungul anilor, este identificarea femeii cu propriul său corp. Pornind de la teoria lui Michel Foucault, care arată că trupul uman nu este doar un dat natural, ci este construit prin practici și discursuri sociale, articolul de față își propune să analizeze imaginile corpului feminin, promovate în zilele noastre de mijloacele mass media, precum și profundele implicații culturale pe care aceste imagini le transmit. Nevoite fiind să se adapteze unui anumit ideal de frumusețe, impus de o societate patriarhală, femeile pot totuși să își însușească modelul actual al subțiririi extreme fără să renunțe la propria lor identitate. Condiția este ca femeile să învețe să își manipuleze propria lor imagine și să folosească avantajele acelor sensuri profunde, codificate în idealul feminin actual.

ILEANA BUNGET: **Poetica romanelor lui Moravia, sub semnul ideologiei și al acurateței stilistice**

Lo studio analizza la nozione di „ideologia“ con il suo particolare significato per Moravia e anche lo stile moraviano concreto e preciso, fatto che ha determinato inclusione delle definizioni fatte da Moravia nel Dizionario della Lingua Italiana Zingarelli / 2000.

NICOLETA CĂLINA: **Percorso di un destino letterario: Dacia Maraini**

Lucrarea prezintă una dintre cele mai cunoscute scriitoare italiene contemporane, Dacia Maraini, ale cărei opere nu au fost traduse decât în mică măsură în România. Autore completă, aceasta a scris, cu același talent literar proză, poezie și teatru.

GEO CONSTANTINESCU: **Antonio Machado – el poeta de las esencias**

Autorul articolului arată că Antonio Machado, deși a debutat în plin modernism, publică o poezie a realității spațiului castilian, realitate ce oferă revelațiile sufletului poetului, prin simboluri.

Prin intermediul descrierilor, poetul re trăiește timpuri ale copilăriei, ale tinereții, ale unor biografii familiale, care se suprapun asupra unui prezent intens subiectivat.

O altă cale de a asuma ființei spiritualitatea Castiliei eterne este recuperarea vechilor balade (romances). Latura care-l interesează pe poet este doar cea etică. Elementele narrative sunt reduse la minim, pentru ilustrarea acestei dimensiuni.

Aceste poeme narrative constituie o continuare firească a poeziei descriptive. Sufletul poetului se revelează în spațiul etern, frământat de trăirile celor ce i-au dat viață. Din faptele lor, poetul reține doar greutatea morală, ce dă sens acestui spațiu, acestei lumi, cu care se simte consubstanțial.

Prin această viziune, Antonio Machado aparține esteticii secolului al XIX-lea, preluând de la modernismul contemporan doar valențele expresive ale limbajului poetic.

CĂTĂLIN GHIȚĂ: **Brethren unto Contemplation: William Blake's Religious Milieu**

Lucrarea de față își propune să puncteze rolul pe care o serie de mișcări religioase, care s-au manifestat în Europa Occidentală din secolul al șaptesprezecelea până în cel de-al nouăsprezecelea, l-au jucat în dezvoltarea concepției religioase a poetului și artistului englez William Blake, insistând asupra figurilor mai puțin cunoscute sau insuficient tratate de exegeza de specialitate.

CAMELIA MANOLESCU: **Le rapport art/artiste/oeuvre chez Flaubert – peintre des couleurs**

Corespondența lui Flaubert ne arată modul de a scrie al autorului, scriitura sa fiind un produs a cărui structură este dedublă, ea însăși este creație ca experiență totală de viață. Construirea operei flaubertiene se face prin juxtapunere de tablouri și presupune existența unei materialități. Scopul artei, pentru Flaubert, este pictarea culorilor. Ele sunt însăși valoarea frumosului în artă, rolul scriitorului fiind acela de a le descoperi și de a le reproduce prin cuvinte-imagini.

ANCA MARINESCU: **Die Musik in Brechts früheren epischen Opern**

Conceptul *înstrăinării* joacă un rol foarte important atât în operele pur literare ale lui Brecht, cât și în piesele sale de teatru. Pentru a înțelege concepția lui Brecht despre înstrăinare, trebuie să analizăm, pe baza câtorva scrieri ale autorului, termenul de *teatru epic*. Brecht opune formei dramatice teatrul epic, pe care îl consideră deosebit de modern. Este vorba despre un tip de teatru care lucrează cu „argumente“ și nu cu „sugestii“, urmărind să trezească în spectator o atitudine rațională critică și îndemnându-l la reflecție și meditație: actorii lui Brecht nu se indentifică cu personajele jucate, ci doar prezintă spectatorilor aceste personaje, arătând în mod deschis și clar că joacă numai rolul acestora. Ceea ce Brecht afirmă în cazul teatrului epic este valabil și pentru piesele de teatru muzicale, cu alte cuvinte pentru opera epică. Rolul muzicii în teatrul epic nu este unul de acompaniere, ci de comentare a acțiunii. Muzica trebuie să „comunique“, să „ia atitudine“, să exprime o poziție de critică, acționând asupra spectatorilor la nivel cognitiv și nu afectiv.

ELENA MARINESCU: **Patrick Süskind: *Parfumul* – între fascinație și oroare**

Der 1985 erschienene Roman Patrick Süskinds stellt zweifellos eines der meistgelesenen Werke der deutschen Gegenwartsliteratur dar. Kaum ein anderes Buch fasziniert seine Leser so wie dieser Roman, dessen Held, ein geniales Scheusal, den Leser immer in der Schwebe hält zwischen Bewunderung und Entsetzen, zwischen Mitleid und Neid, zwischen Identifikation und Distanz.

CARMEN PASCU: **Referința clasică în opera lui Michel de Montaigne (II)**

Montaigne was a skeptic and an advocate of individualism, freedom of thought and originality. Nevertheless, he uses an enormous amount of sources and canonical texts in order to support his philosophical views. This is the most interesting paradox, one which lies at the very core of the *Essays* and is perhaps fundamental for the intertextual poetics in general. His practice of quotation is a marvelous occasion for a re-evaluation of intertextual theory and typology. By acknowledging his predecessors and their intellectual legacy, he discovered his own self; he became aware of his identity in the very process of writing down his thoughts, interwoven with those of his favourite pagan writers.

CARMEN PETCU: **Spiritul filosofic al lui Anatole France**

La conception philosophique d'Anatole France sur le monde et la vie est l'une des plus subtiles. L'auteur est un sentimental ironique qui refuse toute satisfaction médiocre, toute réalisation sociale illusoire. Il croit à la raison logique, et aux significations durables. Pour Anatole France la misère et l'amour sont les maladies fondamentales de ce monde devant lesquelles l'homme doit rester équilibré et digne de son destin tragique, mais sublime.

CORNELIU RIZEA: **Confesiunile Sfântului Augustin – un nou gen literar**

L'articolo si occupa del modo in cui appare questo capolavoro agostiniano. Le *Confessioni* sono una delle opere più significative della letteratura universale ed hanno destato in ogni epoca fervidi impeti di ammirazione. In questo senso loro segnano la fine della letteratura antica, essenzialmente narrativa ed oggettiva, e l'inizio della letteratura moderna, introspettiva e psicologica.

IAROSLAVA RIZEA: **Problema frumuseții în accepția dostoievskiană**

Dans cet article nous nous proposons d'analyser le concept de *beau* dans l'acception de Dostoïevski. Ayant comme point de départ la célèbre formule „la beauté sauvera l'humanité“ (lancée dans le roman *L'Idiot*), notre étude met en discussion quelques opinions de l'exégèse dostoïevskienne sur la beauté qui, pour le grand écrivain, n'est pas une catégorie esthétique, mais moral-religieuse.

MARTA RIZEA: **Romanitas și graecitas în opera plautină**

Le problème que nous nous sommes proposés de traiter au sujet du *romanitas* et du *graecitas* reflétée dans l'oeuvre plautinienne est, sans aucun doute, de ceux qu'on aborde toujours avec timidité, étant donné la vaste littérature d'interprétation suscitée notamment à

l'époque moderne et qui implique le risque inhérent dans de pareilles circonstances de répéter trop de choses devenues déjà lieux communs.

Notre but est, en effet, non pas celui d'éclaircir ce problème – car ce n'est plus le cas – mais seulement de relever certains de ses aspects qui nous semblent moins mis en évidence. Les rôles dans les comédies de Plaute ne dépassent pas la mesure moyenne des types vertueux du milieu romain. On y trouve des indices claires pour reconstituer l'image du monde de cette période-là, ou seulement des allusions qui engendrent de nouvelles interprétations.

MĂDĂLINA STRECHIE: **Imaginea femeilor în opera lui Ovidiu**

Pareil à un subtil psychanalyste, Ovide analyse dans son œuvre l'âme des femmes romaines. Quoiqu'elles soient des matrones, des courtisanes, des vestales, des plébéiennes, jeunes ou vieilles, toutes les femmes constituent sujets d'analyse pour le poète qui réussit à exprimer les ressorts intérieurs qui leur déterminent le comportement social. Le poète rend magistralement la complexité de l'âme féminine, ce mystère connu comme l'éternel féminin.

Recenzii

NICOLAE PANEA: **Ioana-Ruxandra Fruntelată: Narațiunile personale în etnologia războiului**

EMILIA PARPALA: **Daniela Rovența-Frumușani: Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze**